

Kansallinen veteraanipäivä 27.4.2010

Juhlapuhe Madetojan salissa, Oulussa
Ylijohtaja Terttu Savolainen

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, arvoisa juhlayleisö

Minulla on kunnia tuoda valtiovallan tervehdys ja kunnioituksen ilmaus veteraaneja ja koko sodan kokenutta sukupolvea kohtaan.

Nyky- ja tulevat sukupolvet tuntevat suurta kiitollisuutta veteraaneja ja veteraanisukupolvea kohtaan. Me ymmärrämme ketjun, joka ulottuu nykypäivästä 70 vuotta taaksepäin, siihen mahtuu isänmaamme pelastaminen ja taloudellisen vaurauden rakentaminen ja hyvinvointiyhteiskunnan luominen. Tämä on arvokas perintö joka meidän on huolehdittava eteenpäin tuleville sukupolville.

Tänä vuonna olemme saaneet muistella monella tavalla isänmaamme kohtalon ratkaisun hetkiä. Talvisodan päättymistä ja talvisotaa on muisteltu erilaisissa tilaisuuksissa, juhlissa, seminaareissa, kouluissa ja mediassa.

Entisen Oulun läänin alueella käytiin ratkaisevat taistelut Suomussalmen ja Kuhmon alueilla. Oulun kaupunki ja asukkaat saivat tuta yllättäen ja kouriintuntuvasti sodan läsnäolon. Siviiliväestökin kohtasi vihollisen heti sodan alussa, kun läänin pääkaupunkia Oulua pommitettiin.

Seuraavat vuodet toivat lisää kärsimyksiä. Kaikkiaan vuosien 1939-1945 välisenä aikana sodat veivät yli 90 000, pääosin nuoren miehen, hengen. Oulun seudulta lähtöisin olevia nuoria miehiä menetettiin sodissa runsaat 500.

Pysyvän vamman sai kantaakseen lähes yhtä moni sotilas. Sotaveteraanien keski-ikä on jo korkeat, 88 vuotta. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella on 6 300 rintamaveteraania ja Oulun seudulla on rintamaveteraaneja lähes 900, joista sotainvalideja 230.

Sodan muistot kulkevat sukupolvelta toiselle, ei pelkästään kirjojen ja elokuvien kautta vaan aidosti suku- ja tapahtumatarinoina. On tärkeää, että nykyiset ja tulevat sukupolvet tiedostavat sen, mitä 70 vuotta sitten nuoret miehet ja naiset joutuivat uhraamaan isänmaan eteen.

Tänä päivänä meillä, nykyisellä sukupolvella on vielä mahdollisuus aitoon vuorovaikutukseen veteraanien kanssa. Pidän tärkeänä, että tänäkin päivänä veteraanipäivän kunniaksi kouluissa on järjestetty nuorille mahdollisuuksia kuulla sodan muisteloita veteraanien kertomina.

Teoilla on myös merkitystä. Kun nuoret ylioppilaat kunnioittavat kaatuneiden muistoa vieden ruusut sankarihaudoille lakkiaispäivänä, on sillä teolla syvä merkitys perinteen jatkajana.

Tammenlehvän perinneliitto tekee perinteen jatkamisessa arvosta työtä, jota meidän kaikkien on syytä tukea. Henkilökohtaisesti uskon, että veteraaneille tietoisuus siitä, että sodan muistoa vaalitaan myös heidän jälkeensä, on merkityksellinen asia. Sodan muistoa ei saa unohtaa, se tulee jäämään suomalaiseen sieluun sukupolvesta toiseen.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto jatkaa Oulun lääninhallituksen tehtäviä veteraaniasioissa. Oulun läänissä on tehty hyvää ja tuloksellista veteraanityötä, joka ansaitsee tunnustusta. Tästä hyvä jatkaa. Suuriarvoinen työ on myös tehty, kun on kerätty koko alueelta veteraanimatrikkelit, mitä muualla ei ole tehty.

Entisen Oulun läänin kunnissa valtion taloudellisen tuen lisäksi kunnat varaavat keskimäärin 80 euroa veteraania kohti omaa budjettirahaa.

Kunnat ja vapaaehtoisjärjestöt ovat tarjonneet monipuolista apuaan veteraanien ja heidän puolisoidensa selviytymiseen. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun kunnista lähes kaikki ovat poistaneet terveyskeskusmaksut, tarjonneet autojen ilmaiset pysäköintipaikat sekä mahdollisuudet matkustaa paikallisliikenteen linja-autoissa. Kunnissa veteraaniasiamiehet huolehtivat kunnan jokaisen veteraanin kuntoutukseen pääsystä ja muista eduista.

Veteraanipolitiikassa eletään nyt jälkihuollon vaihetta. Vuosikymmenten mittaan valtakunnan ja aluetasolla on tehty paljon. Mutta vielä riittää tekemistä, jotta keskuudessamme olevien sotainvalidien ja veteraanien elämän ehtoosta tulisi turvattu.

Veteraanipolitiikkaa on tehty hyvässä yhteistyössä valtiovallan ja veteraanien eli veteraanijärjestöjen kanssa. Veteraanien työtä ja saavutuksia arvostetaan.

Sotainvalidi- ja veteraanihuollon lähtökohtana on ollut huolehtia sodissa raskaimman taakan kantaneiden toimeentulosta ja palveluista. Vieläkin on kysymys taloudellisesta merkittävästä kokonaisuudesta, tänä vuonna 400 miljoonan euron summasta valtion budjetissa.

Veteraanipolitiikan painopisteenä on ollut veteraanien kotona selviytymisen tukeminen palveluin ja kuntoutuksin. Rintamalisä, ylimääräinen rintamalisä ja kansaeläke ovat olleet veteraaneille merkittävä toimeentulon turvaaja, kun työeläkkeitä ei ole tai ne ovat hyvin pieniä.

Vaikka laitospalvelun aika alkaa olla ohi, selkeä tarve näyttää vielä kuitenkin olevan, kun kaikki halukkaat eivät pääse jokavuotiseen kuntoutusjaksoon.

Meillä on paljon kuntia, jotka ovat monipuolistaneet veteraanikuntoutusta. On tärkeää, että nämä hyvät käytännöt leviävät laajasti eri kuntiin. Lähivuosina tarvitaan ennen muuta monipuolisia avo- ja kotikuntoutuksen palveluja ja sellaisia käytänteitä, joilla tuetaan veteraanien turvallista kotona asumista.

Valtiovalta kunnioittaa ja arvostaa veteraanien isänmaan hyväksi tekemää työtä. Vaikka kaikkiin veteraanijärjestöjen veteraanien aseman parantamishankkeisiin ei ole riittänyt voimavaroja, voidaan suomalaisen veteraanihuollon olevan aivan maailman huipputasoa.

Vaikeissakin taloustilanteissa hallitukset ovat päättäneet sotainvalideja ja -veteraaneja koskevista uudistuksista. Tänäkin vuonna otetaan käyttöön uusi veteraanietuus ns. erityinen veteraanilisä, jota aletaan maksaa kaikkein pienituloisimmille ja eniten hoitoa tarvitseville veteraaneille.

Veteraanijärjestöillä on ollut suomalaisessa yhteiskunnassa erityisrooli. Veteraanijärjestöt ovat vuosikymmenten ajan tehneet esimerkillisesti työtä veteraanien etuisuuksien kohentamiseksi. Tällä työllä on ollut suuri merkitys, kun veteraanietuuksia on kehitetty.

Veteraanijärjestöillä, aina osastoja myöten, on muutoinkin aivan ainutlaatuinen tapa toimia veteraanien hyväksi. Viikoittaiset veteraaniosastojen tapaamiset, erilaiset seminaarit ja virkistysmatkat eri puolille Suomea, jopa ulkomaille, ovat vahvistaneet veteraanisukupolven sosiaalista pääomaa, jonka vaikutukset on nähtävissä tässäkin salissa. Mikä muu järjestö voi koskaan saada kokoon näinkin iäkästä väkeä!

Veteraaneja on vielä 58 000 koko maassa ja Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa 6 300. Täällä entisessä Oulun läänissä on toteutunut naisten ja miesten tasa-arvo, kun naiset ovat juuri ja juuri enemmistönä veteraanien määrästä. Valtakunnan tasolla miehiä on vielä yli 60 % veteraaneista.

Lähivuosina veteraanien määrä vähenee jyrkästi. On arvioitu, että meillä on vuonna 2025 koko maassa 800 veteraania ja alle 100 tällä alueella. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa on tänä keväänä asetettu veteraaniasian neuvottelukunta, ja on jatkossakin niin kauan kuin veteraanit pitävät sitä tarpeellisena.

Pohjois-Suomen alueellisen veteraaniasian neuvottelukunnan puolesta kiitän veteraanipäivän järjestelyistä vastuutahoja ja vapaaehtoisjärjestöjä. Olen iloinen, että Oulun kaupunki järjestää näin mittavan tilaisuuden. Ja nyt kun olemme Oulussa, haluan antaa erityismaininnan Oulun kaupungille hyvästä veteraanityöstä.

Toivon, että kunnat edelleen järjestäisivät näitä merkittäviä tilaisuuksia.

Jaksamista, hyvää vointia ja terveyttä kaikille ja ennen muuta Teille veteraaneille ja teidän läheisille.

Hyvää kansallista veteraanipäivää!